

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A FÖLDMÍVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTER.

Szerkeszti: MOLNÁR ISTVÁN,

kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési minisiteri biztos.

Előfizetési ára egész évre egy községnek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatnak Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz. egyszerre küldendő be.

A m. k. Belügyminisiterium 1891. évi 83,881. sz. rendelete szerint a közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisiterium 20,899/1891. sz. a. az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. pénzügyminisiterium 39719. számú körrendelete.

Valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak és a zágrábi pénzügyigazgatóságnak a „Thanaton“ dohánylúg-vizkivonatnak általános forgalomba hozatala tárgyában.

Értesitem az igazgatóságot, hogy a virginiai és Kentucky dohánylevelek kilúgzásából nyert és a növényeket pusztító különféle élősdiek ellen kitünő sikerrel alkalmazható dohánylúg-vizkivonatot

»Thanaton«

elnevezés alatt az általános forgalomban levő dohánygyártmányok árjegyzékébe felvételtem s a dohánynagyarudák útján az alábbi feltételek mellett bocsátom forgalomba.

A »Thanaton« egyelőre 1300 grammos és 5 kilogrammos bádogdobozokban kerül a forgalomba.

Az 1300 grammos dobozok ára: az árusok részére 1 K. 80 fillér, a fogyasztók részére 2 K.

Az 5 kilogrammos dobozok ára: az árusok részére 5 K. 40 fillér, a fogyasztók részére 6 K.

A szükséges készlet a nagyárusok által a dohányáru-raktárakból szerezhető be.

A »Thanaton« dohánylúg-vizkivonat a mérgek természetével bir, ennek eladása körül a mérgek forgalomba hozatala iránt fennálló óvintézkedések tartandók be; mindazonáltal azonban, nehogy ezen szernek beszerzése nagyobb nehézségekbe ütközzék, a m. kir. belügyminisiter ur az 1898. évi július 14-én kelt 71854. számú s valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelettel megengedte, hogy e szernek jövőben való beszerzésénél a gazdasági vagy kerté-

szeti egyesületek által egyes magánfelek részére kiállított igazolványok a kiszolgáltatásra szóló illetékes hatósági bizonyítványokkal egyenlő érvényűeknek tekintessenek.

E szerint meghagyom az igazgatóságnak, utasítsa a kerületében levő dohány-nagyárusokat, hogy e szerből egy bizonyos mérsékelt készletet azonnal szerezzenek be s azt a náluk jelentkező fogyasztóknak a községi előjáróság vagy a gazdasági és kertészeti egyesületek által kiállított bizonylatok ellenében a megállapított árban szolgáltatassák ki.

Együttal figyelmeztessék a fogyasztókat ezen gyártmány minden dobozára illesztett használati utasításban foglaltakra.

Budapest, 1901. május 20-án.

Minisiter helyett: GRAENZENSTEIN,
államtitkár.

41875.
901. szám.

Pályázati hirdetmény.

Heves vármegye Csány községében a konyhakertészet emelésére Csányi Ágoston által tett alapítványból 1901. évre 80 (nyolczvan) korona pályadij kerül kiosztásra.

Ezen díjra pályázhatik Csány községben lakó oly földmives avagy földmivesnő, a ki zöldségtermesztéssel foglalkozik.

A pályadij odaitélésénél a főszly a dinnye és káposzta termesztés körül elért legnagyobb sikerre lesz fektetve.

Mindazon csányi lakosok, kik a fent kiirt díj elnyeréséért pályázni kívánnak, tartoznak ezen szándékukat a bíráló alá veendő kert vagy földrészlet megjelölése mellett 1901. évi július hó 1-ig a községi előjáróságnál bejelenteni.

A pályázók által megjelölt kerteket az országgyűlésügyi ministeri biztos vagy ennek megbízottja fogja megtekinteni és megbírálni.

Ezen bírálat eredményéhez képest fog a pályadíj egészben vagy több részre osztva való adományozása iránt intézkedés tétetni.

Oly dinnyetermelők, — kiknek telepén a szemle alkalmával tök avagy ugorka találtak, — a pályázatból már előre kizáratnak.

Ha díjazásra érdemes pályázó folyó évben nem találkoznék, a pályadíj a jövő évben fog esetleg kiosztatni.

Kelt Budapesten 1901 évi május hó 20.

Földmivvelésügyi m. kir. miniszter.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Boppardi korai cseresnye.

Frühkirsche von Boppard. Précoce de Boppard.

Minden gyümölcsstermesztő előtt elegendőképpen ismeretes, hogy a korai cseresnyéknek van legnagyobb keresletük és így ezekkel érhetőek el — aránylag — a legmagasabb árak. Érdemes tehát ilyenek után kutatni már azért is, mert mentől korábbi valamely cseresnyefajta, tapasztalás szerint annál ritkábban szokott az kukaczos lenni. Ez pedig már magában véve is olyan előny, a melyet nem kell hosszasan megokolni. Épen a felsorolt okokból gyűjtettek össze a budapesti kertészeti tanintézetben a többek között ilyen korai cseresnye fajták is, a melyek közül érdemesnek tartjuk ezuttal a Boppardi korai cseresnyét megismertetni mint olyant, mely a vele egy időben érők közül több tekintetben kiválik.

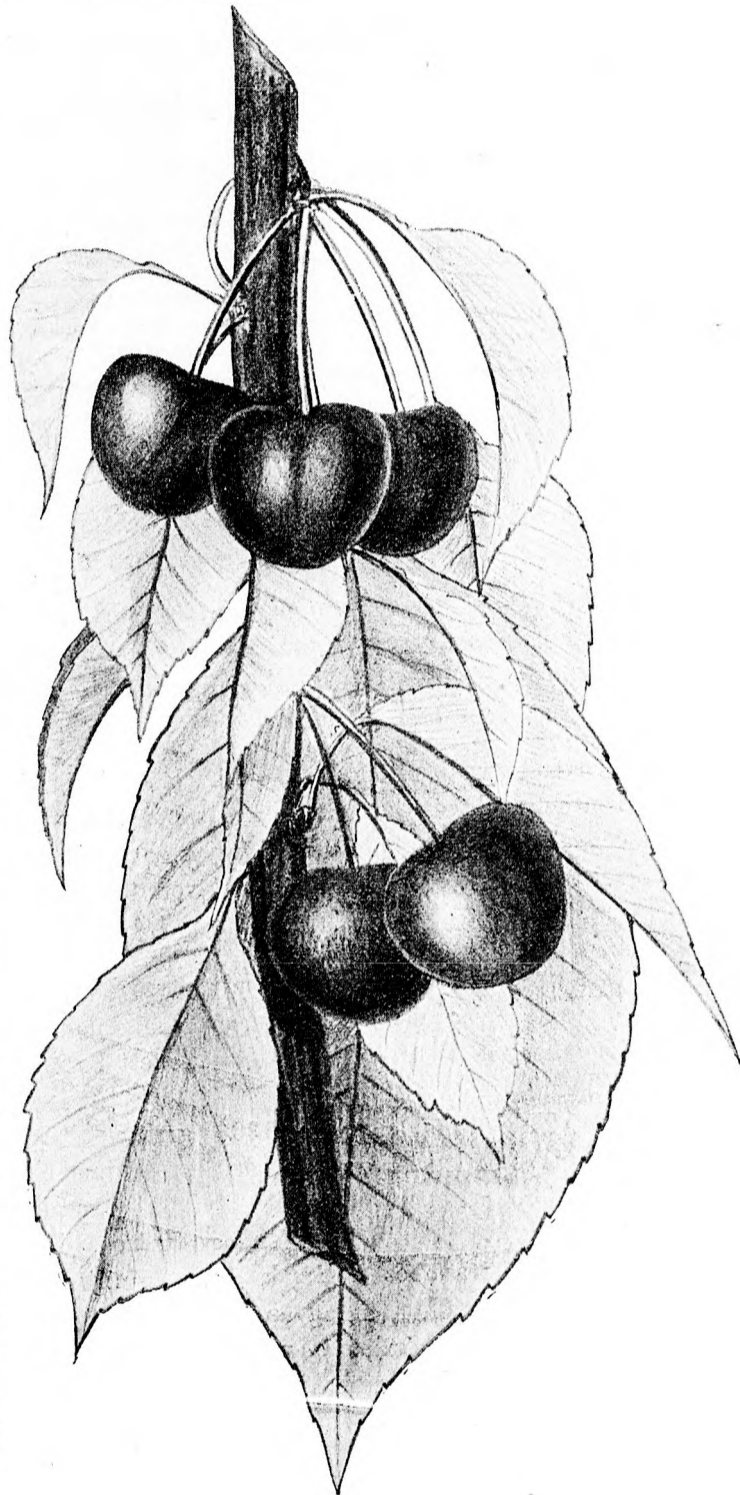
A Boppardi cseresnye származása felől nincsen más adatunk, minthogy ez a bájos Rajna vidékének a legkorábbi cseresnyéje, mely különösen Boppardban van elterjedve, a hol május 20—25-ike között szokott megérni. Intézetünk az eredeti anyafát a Späth-féle faiskolából hozatta, mindjárt akkor, a mikor ez mint újdonság került forgalomba.

A gyenge oltvány 6—7 év alatt eléggé meg-növekedett, többször termett is már és így alkal-munk nyilott azt kellőleg megfigyelni, a minek alapján a következő leírást csatoljuk a mellékelt 19. sz. ábrához.

Fája. Sajmeggy alanyra oltva közepes erősen növekvő, lapos-gömbalakú, némileg szétterülő és lehajló koronát alkotó. Egészséges, edzett, teljesen télálló-nak mutatkozó és elég bőven termő. Alkalmas közép- és magastörzsű gazdasági fának, a midőn a legbővebb terméseket szolgáltatja.

Gyümölcse. Közép nagy, néha nagyobb, tompaszivalku. Szára vékony vagy közép vastag, zöldszinű, közép hosszú: 3—4 cm.-es, egyenes, két végén bunkósan végződő. Szármélyedése tág és mély üregű. Bibepontja felszínes, néha bemélyített. Héja piros-

barna, számos apró pettyekkel behintett. Husa keményes, majdnem a ropogós cseresnyékehez hasonló; édes, kellemesen savanykás és fűszeres ízű. Leve bő, majdnem vitzisztaságú. Magva meglehetősen nagy, gömbölyded, szélesen barázdált.

19. ábra.

Érés ideje. Május 20—30 közé esik. A mienknél melegebb fekvésekben és talajokban valószínűleg még néhány nappal korábban érik.

Minősége. Elsőrendű asztali és piaci gyümölcs-fajta, mely a szállításra is kiválóan alkalmas.

Társnevei. Tudtommal nincsenek.

Leirői. Részletes leírása e helyen jelenik meg először. Rövid jellegzése feltalálható a *Pom. Mhefte. 1894. 138. l. és a Späth-árjegyzék 1899—1900. 29. lapján.*

Észrevétel. Tekintve a Boppardi korai cseresnyefajta elősorolt jó tulajdonságait és ama körülményt, hogy a korai cseresnyék között alig van ennél izletesebb cseresnye, ajánlom e fajtát egyelőre kísérlettelre és a hol aztán teljesen beválik, ott esetleg a nagyban való termesztésre is, mert minden esetre jobb izü mint a vele egy időben érő bármely korai fajta.

Angyal Dezső.

A folyó évi gyümölcsészeti tanfolyamokról.

Darányi földmívelésügyi minister látván a nagy érdekeltséget, melyet az előző két évben rendezett lelkészi gyümölcstenyésztési tanfolyam felekezeti különbség nélkül a hazai lelkészi karban tett, — e tanfolyamot a f. évben is megtartatta a budapesti kertészeti tanintézetben. A tervezet szerint ez évben is csak 12 lelkész és 4 magánzó lett volna e tanfolyamra felveendő; azonban tekintettel arra, hogy 148 lelkész és 11 saját költséges magánzó folyamodott e tanfolyamra: a Minister ur Ó Nagyméltósága akként intézkedett, hogy két tanfolyam tartassék meg egymás után, a melyek mindegyikére 16—18 hallgató legyen felvehető, nehogy az egy tanfolyam tulzsufaltsága a gyakorlati tanítás sikerét kockáztassa.

Az első lelkészi tanfolyam — a miként hirdetve is volt — ápril hó 18-án nyílt meg és 25-én záródott, a második ugyane hó 26-án kezdődött és május hó 3-án záratott be. Mindkét tanfolyamot a minister képviseletében az orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos nyitotta meg, üdvözlőlvén a megjelenteket s buzdítván őket arra, hogy a pomológiának lelkes apostolaivá legyenek községeikben és vidékeiken.

Az első tanfolyamon részt vettek: *Bárány Gyula* róm. kath. lelkész Pacserről (Bács-Bodrogm.); *Bilkei Nagy Bálint* gör. kath. lelkész Sámogyról (Zemplénm.); *Bran Emil* gör. kath. lelkész Mosóbányáról (Szilágym.); *Dobosi János* gör. kath. lelk. Turczáról (Ugocsam.); *Dobronyovszky Gyula* ág. ref. lelkész Albertiről (Pestm.); *Herbst M. László* róm. kath. lelkész Prószekekről (Liptóm.); *Joannovits János* gör. kel. lelkész Gerlistyéről (Krassó-Szörénym.); *Kiss Kálmán* ág. ref. lelkész Tót-Aradácsról (Torontálm.); *Kurinszky János* róm. kath. lelkész Szinnyéről (Sárosm.); *Nagy Lajos* ág. ref. lelkész Szent-Antalfáról (Zalam.); *Petreu Sándor* gör. kath. lelkész Kerseczről (Hunyadm.); *Petz Árpád* róm. kath. lelkész Szakadáthról (Tolnam.); *Popovics György* gör. kel. lelkész Nádosról (Aradm.); *Sárkány Béla* ág. ref. lelkész Péteriről (Pestm.); *Schürger Ödön* róm. kath. lelkész Batizfalváról (Szepesm.); *Tamás István* róm. kath. lelkész Szent-Királyról (Udvarhelym.); *Timkó József* róm. kath. lelkész Forróról (Abauj-Tornam.); *Tógyer Elek* gör. kath.

lelkész Csudanoveczről (Temesm.); *Zaják István* róm. kath. lelkész Hladovkáról (Árvam.).

A második tanfolyamban vettek részt: *Biró Lajos* unitár. lelkész Várfalváról (Torda-Aranyosm.); *Berde Sándor* lelei (Szilágym.), *Bottyán Pál* lázári (Szathmárm.), *Juhász Lajos* peröcsényi (Nógrádm.), *Kassay Béla* istvándi (Szathmárm.), ifj. *Kutassy Ferencz* táczyi (Fejérm.) és *Solymossy Károly* marosgombási (Alsó-Fehérm.) ev. ref. lelkészek.

A világi magánzók közül részt vettek ugyane tanfolyamon saját költségükön: *Brück Mihály* ujbessenyői földbirtokos (Temesm.); *Gróf Móricz* fülöpszállási földb. (Pestm.); *Hannos István* földb. Budapestről; *Kovács Gábor* főv. tanító Budapestről; *Dr. Rakovszky Antal* kossóczi földb. (Trencsénm.); *Dr. Szakáll István*, az orsz. rovar-tani állomás assistense Budapestről; *Szikszay Lajos* mácsai földb. (Aradm.); *Tschila Arthur* paksi földb. (Tolnam.); *Ursziny Arnold* gyógyszerész Vácáról; *Zimányi Endre* rékási szolgabíró (Temesm.).

A tanfolyamot Angyal Dezső kert. tanintézeti igazgató, továbbá dr. Györy István és dr. Schilberszky Károly rendes tanárok tartották. Megjegyezzük, miszerint az idei tanfolyam, nem mint az eddigiek 6 napig, hanem 8 napig tartott, hogy a legszükségesebb tananyag el legyen végezhető.

A *faiskolakezelő néptanítók részére* ez évben 3 helyen, u. m.: Keszthelyen, Kis-Szebenben és Kolozsvárott tartatott 10 napos fatenyésztési tanfolyam. Ezen tanfolyamra összesen 184-en pályáztak; de ezek közül egy-egy tanfolyamra csak 24 tanító volt felvehető.

A *keszthelyi tanfolyam*, mely a gazdasági tanintézetben Farkas Sebestyén főkertész által tartatott, f. évi márczius hó 21-én kezdődött és erre a következő tanítók vétettek fel:

Baráth András Tejfaluról (Pozsonym.); *Borteleki Elek* Szent-Andrásról (Zalam.); *Brauner Rezső* Ipolyságról (Hontm.); *Farkas Agoston* Szajláról (Hevesm.); *Frisch Jakab* Endrédről (Somogy-megye); *Fuchs Rezső* Magyarlakra (Vasm.); *Galbavy József* Czifferről (Pozsonym.); *Gáspár István* H.-Szoboszlórol (Hajdum.); *Hoffmann Károly* Kis-Hajmásról (Baranyam.); *Karbuozky László* Barcs-Palfalváról (Somogym.); *Kanozsay József* Fűréről (Komáromm.); *Könczöl Vincze* Bónyrol (Györm.); *Kristóf Gyula* Bajothról (Esztergom.); *Mészáros Imre* Csongrádról (Csongrádm.); *Mihalik János* Szódról (Pestm.); *Nagy Károly* Boldogfáról (Zalamegye); *Pataky Lajos* Halmos-Tanyáról (Szabolcs-megye); *Pohánka Ödön* Csövérről (Pestm.); *Ponta Szilárd* Tornyáról (Aradm.); *Prunár Mihály* Ér-Endrédről (Szathmárm.); *Szelestay Emil* Bujákról (Nógrádm.); *Sztaics Milán* Dubovácáról (Temesm.); *Szegfü Lajos* F.-Muzsláról (Torontálm.); *Vall Jakab* Vaczokról (Zólyomm.).

Eszerint tehát e tanfolyamra 24 tanító lett felvéve. A vizsga márczius hó 30-án tartatott meg. Ugy ez, mint a többi is az orsz. gyümölcsészeti ministeri biztos jelenlétében, ki a vizsgázókhoz ez alkalommal is több kérdést intézvén, ilyképen szerzett meggyőződést a tanítóknak ugy az elméletben,

mint a gyakorlatban szerzett ismereteiről. A vizsgát 3 tanító kitünő, 12 jeles és 9 jó sikerrel tette le.

A *kis-szebeni tanfolyam* az ottani állami faiskolában Ritzel Károly áll. kertésztanító és faiskolakezelő által lett megtartva. E tanfolyamon, mely márczius hó 25-én kezdődött, részt vettek a következő államköltséges tanítók: *Andráskó Péter* Irholeczről (Mármarosm.); *Antal István* Czoborfalváról (Nyitramegye); *Boczn Győző* Goleczról (Krassó-Szörénym.); *Gavron Máté* Wellbachról (Szepesm.); *Gunda József* Benesházáról (Zólyomm.); *Hochel Kálmán* Ó-Turáról (Nyitram.); *Horváth István* Bakonszegről (Biharm.); *Karaszka Kálmán* Rahórol (Mármarosm.); *Kemenesi József* Répás-Hutáról (Borsodm.); *Károly András* Cserlenőrol (Bereg m.); *Kuczín Péter* Egresről (Ugocsam.); *Laczkó János* Gagy-Vendégiről (Abauj-Tornam.); *Lázár Kornél* Vranyczról (Krassó-Szörénym.); *Mihályik István* Fricsről (Sárosm.); *Muntyán Joachim* Ó-Béláról (Torontálm.); *Pelczér István* Garam-Kelecsényről (Barsm.); *Petrovai Béla* S.-A.-Ujhelyről (Zemplénm.); *Princz Agoston* Kalsórol (Abauj-Tornam.); *Sima Péter* Ujokról (Sárosm.); *Szakács Miklós* Najdásról (Krassó-Szörénym.); *Tóth János* Bucsuról (Bereg m.); *Zöldág József* Erkről (Hevesmegye) és *Zsathkovics Cyrill* Fábánházáról (Szathmárm.).

Ezen 23 tanítón kívül be lett még rendelve a tanfolyamra az illetékes kir. erdőigazgatóságoktól két faiskolakezelő erdőőr is és pedig Ruiszl Nándor Zsarnóczáról (Barsm.) és Szeibert János Besztercebányáról.

Eszerint tehát e tanfolyamon összesen 25-en vettek részt, kik ápril hó 3-án vizsgát tevén, közülök 2 kitünő, 6 jeles, 15 jó és 2 kielégítő osztályzatú bizonyítványt nyert.

A *kolozsvári tanfolyam*, melyet a kolozsmonostori gazdasági tanintézetben Ritter Gusztáv főkertész tartott meg, f. évi ápril hó 15-én nyitott meg. E tanfolyamra államsegély mellett a következő faiskolakezelő tanítók vettek fel: *Balás Gyula* Szarvaskendről (Szolnok-Dobokam.); *Boer B. György* Alsó-Viskről (Fogarasm.); *Sz. Borbáth Vilmos* Nagy-Bacsonból (Háromszékm.); *Drágán Széver* Borgó-Tiháról (Besztercze-Naszódm.); *Elek György* Csekefalváról (Udvarhelym.); *Fekete Gyula* Maros-Sólymosról (Hunyadm.); *Felméri Sándor* Vajda-Szent-Ivánról (Maros-Tordam.); *Gáál József* Karánsebesről (Krassó-Szörénym.); *Gligor Ferencz* Bereczről (Háromszékm.); *Jakab Ferencz* Szucsákról (Kolozsm.); *Kászoni Árpád* Mező-Örményesről (Kolozsm.); *László Zsigmond* Szent-Ábrahámrol (Udvarhelym.); *Magyary Lajos* Varsoleczról (Szilágym.); *Manga János* Meregyórol (Kolozsm.); *Mátéfi János* Ér-Kávásról (Szilágym.); *Mozér Ferencz* Felső-Töökrol (Szolnok-Dobokam.); *Munteán László* Kerellő-Sóspatakról; *Pataky György* Holubináról (Bereg m.); *Reiter Károly* Fibisről (Temesm.); *Spataceán György* Alsó-Gáláról (Alsó-Fehérm.); *Stanisláv Eustách* Lisszáról (Fogarasm.); *Szántó István* Mező-N.-Zsomborról (Kolozsm.); *Török János Mihály* Poósfalváról (Kis-

Küküllöm.) és *Vass Sándor* Szakácsiról (Szilágym.). Ezen 24 tanítón kívül részt vettek még a tanfolyamon saját költségükön: *Bordócz Samu* földbirtokos Nagy-Bacsonból; továbbá *Adamosi Gábor*, *Barabás István* és *Biró Pál* unit. papjelöltek Kolozsvárról.

A résztvevők száma tehát 28 volt, kik közül az ápril hó 24-én tartott vizsgán 4 kitünő, 5 jeles, 16 jó és 3 kielégítő osztályzatot nyert.

A f. évi gyümölcsészeti tanfolyamokon tehát 26 lelkész, 16 földbirtokos és magánzó, továbbá 71 faiskolakezelő tanító vett részt és így a gyümölcsfajtenyésztési tanfolyamok kezdete óta 635 oly tanító van már az ország területén, a kik faiskoláikat helyesebben kezelni és esetleg mint járási felügyelők faiskolakezelő kollégáikat utbaigazítani képesek lesznek.

A mit tavaly is hangsúlyoztunk, azt idei szemlénk alkalmával is kell, még pedig nyomatékosabban hangsúlyozni, hogy t. i. van még hazánkban több oly vármegye, melynek területén alig van 1—2 oly tanító, a ki gyümölcsészeti tanfolyamban részt vett. Ily törvényhatóságok pl. a felvidéken Árva-, Turóc-, Liptó-, Gömör-, Kishont- és Zólyom vármegyék. A jövőben tehát az ezen vármegyékből folyamodó tanítók lesznek első sorban a tartandó tanfolyamokra felvéve, mire az érdekelt vidékek tanítóit már eleve figyelmeztetjük.

Rudinai.

Kertészeti terményeink forgalmának megteremtése érdekében.

(Folytatás.)

II.

Komoly megfontolást igényel a kérdés, hogy a magyar kertészeti terményeknek friss állapotban való exportja állami vagy magánvállalkozásnak hivatása-e? Sok szó esett már nálunk arról, hogy Magyarország lakossága minden efféle ügyben az államtól várja az ügyek jobbra fordulását. Elméleti okoskodások, szerintem, itt nem sokat használnak. Föl kell állítanunk a kérdést, vajjon, ha a földmivelésügyi kormány nem veszi kezébe az ügyet, lesz-e nekünk akár 20 év múlva is olyan exportszolgálatunk, mely a termelők érdekeit csak félig-meddig is kielégíthetné? Azt hiszem, mindnyájan tisztában lehetünk a felelettel, hogy bizony »nem«! Ha száz elmefuttatást irunk is arról, hogy nemzetünkben kevés az üzleti szellem és a vállalkozó kedv, azért a magyarság természetét egyhamar megváltoztatni nem fogjuk. Majdnem úgy vagyunk vele, mint a hogyan nem lehet futóhomok buczkán jóra való árpát és mocsaras helyen jóra való szőlőt termelni. Az adott helyzethez kell alkalmazkodnunk. Harmincz év óta magától nem jött segítség. És kérdés, hogy további harmincz év alatt jön-e?

Komoly okok lappanganak e mögött a helyzet mögött, melyeket hamarjában nem lehet megváltoztatni.

Először is, Magyarország multja a nemzetet nem nevelte ebben az irányban. Kevés történet művelődésünk érdekében; e haza lakossága ezer év óta őstermesztő és katona volt. Nem is voltak olyan közlekedési utaink, hogy kereskedőkké lehetünk volna. Tengeri kikötőnk egyáltalában hiányzott. A mi kereskedelem nálunk kifejlődött, nem volt magyar és nem is szívesen látta volna, ha a magyarság rontotta volna az üzletét.

Új vállalatok megindítása mindig kockázatokkal jár; különösen pedig olyan romlandó cikkek szállítása, minők a nyers kertészeti produktumok. Üzleti világunk csak olyan spekulációkat szeret, a melyek kényelmesen, biztosan és kockázatok nélkül nagy jövedelmet biztosítanak.

Amde ha a mi kifelé szállított gyümölcsünk forgalmából az illető vállalkozók gyorsan és biztosan meg akarnak gazdagodni, akkor a magyar termesztőnek kell deficizzel dolgoznia. Ezt minden egyéb termékünk forgalma is eléggé igazolja. Gabonánkból az üzlet emberei meggazdagodnak ugyan, de mi termesztők eladósodunk; mert a költség nagyobb, mint az érték, melyet gabonánkért kapunk.

Ha azt akarjuk, hogy alapítandó kertjeinkben ne vesztéssel dolgozzunk, akkor az export tényleges költségein kívül más díjakat fölszámítani nem szabad. Csakis olyan vállalat mellett boldogulhatunk, mely nem számít más haszonra, mint csakis a termesztő hasznára. Az olyan exportvállalatok, a melyek azt, a mit külföldön két koronáért adnak el, itt benn a jámbor termesztőtől egy koronáért vásárolják, jobb ha nem is keletkeznek. Kerti terményeink termesztési és exportköltségei együttesen aligha lesznek csekélyebbek, mint az az ár, melyet a külföldi piacokon adnak értük. Ha ezekből az üzletekből még maguk a közvetítők is gyorsan meg akarnak gazdagodni, akkor jobb egyáltalán nem is alapítani további kerteket, mert akkor még a kukorica is jobban fog jövedelmezni, mint a gyümölcsös és zöldseges kert.

A gyümölcsforgalom, ha azt akarjuk, hogy jó legyen és a nemzetnek valamelyest használjon, annyi nehézséget támaszt kezdetben, annyi előtanulmányt kíván, annyi előzetes költséget igényel és kezdetben oly kevéssé biztató, hogy a közönséges üzletemberektől nem is vehetjük rossz néven, ha nem mernek belevágni. Tény különben, hogy még a praktikus amerikai yankeek közt is az Unio kormányának kellett belefogni a dologba, hogy az első, kaliforniai gyümölcsessel terhelt hajók meginduljanak és terményrakományukat a londoni piacon bevezethessék.

És ha mégis akadna nálunk konzorcium, mely belemerne ebbe az üzletbe, az az államtól annyi szubvenziót, prémiumot, garanciát, tarifakedvezményt stb. kívánna, hogy annyi állami áldozattal maga a kormány is dülőre viheti az ügyet és föl is virágoztathatja.

Semmiféle kulturállamban a lakosság aránylag, t. i. szegénységéhez képest annyi adóval nincs megterhelve, mint nálunk. Természetes tehát, hogy ennyi áldozat után azt várja, hogy az állam legyen az, mely segítsen rajta. De meg az állam jól fölfogott érdeke is azt követeli, hogy a nép ne csak adóprést lásson benne, hanem olyan faktort is, mely jólétét minden téren előmozdítani igyekszik. Ha a lakosság az államot csak olyankor érzi működni, mikor adót kell fizetnie és katonát kell adnia, míg ellenben a jót idegenektől kell várnia, akkor a kellő jó hangulat bajosan állhat be. A gyümölcsforgalmi szolgáltatnak tehát olyanformának kellene lennie, mint a postának és vasuti adminisztrációnak és alig képzelhető vállalat, mely a kormánynak nagyobb népszerűséget szerezhetne, mint egy ilyen intézmény czélszerű szervezése. Nincs is más tényező, melynek több segéd-eszköz állana rendelkezésére, mint az államnak, mely egyrészt majdnem valamennyi vasutunkat kezeli, és mely külföldön is nagyobb nyomatékkal és sikerrel léphet föl, mint a magánemberek.

Ezeket akartam előre bocsátani, hogy igazoljam óhajításunkat, mely oda irányul, hogy a már eddig is kedvezményezésbe vett munkálatokat a kormány saját hatáskörében olyan intézménynyé fejlessze ki, minő például az állami pósta.

(Folytatjuk.)

Sajó Károly.

Közhasznu kérdések és feleletek.

74. *Kérdés.* Mi oka lehet annak, hogy sárgabarackfáim minden évben tele vannak virággal, de mire mogoró nagyságot elérnek: lehullanak? A fák különben szép növéseük, erősek, déli nap éri őket, a talaj pedig kővel vegyes földtöltelék az udvaron.

75. *Kérdés.* Egy drb 32 éves szőlőtőm van, mikor és mivel trágyázzam, hogy termőerőben maradjon?

76. *Kérdés.* Az iskola és tanítólakás előtt elődöm 30 évvel ezelőtt akáczfákat ültetett, de már száradni kezdenek. Szeretnék helyettük gyümölcsfákat ültetni. Kérem: Kit illet a régi fa, kié tulajdonképpen, a tanítóé, a községé vagy az iskoláé a nyerlandó fa?

Egyházaskesző.

L. I.

74. *Felelet.* Láthatlanban nagyon nehéz arról véleményt mondani, hogy a nyári barackgyümölcsök miért hullanak éretlenül le; mert ennek több oka lehet. Felsoroljuk a főbbeket: tessék aztán utána nézni, talán rájön a baj eredetére. Lehet, hogy a gyümölcsök a Rhynchites bacchus, auratus vagy cupreus, szóval valamely orrmányos bogár szurásai folytán hullanak le. Ez esetben a kártétel felismerhető arról, hogy a lehullott gyümölcs össze van szurkálva, néha a szára is középen átbökve. Ha így van, akkor ősz felé rovarfogó köteléket kell alkalmazni és a tél elején az odamenekült állatokat elpusztítani. Lehet továbbá a gyümöleshullásnak az

is oka, hogy a talaj mészben szegény, a midőn a csonthéj-képződés idején hullanak le tömegesen a gyümölcsök. Ez esetben vakolat-törmelékkel és érett keverék-trágyával kell a fák földjét már július derekán megtrágyázni és utána erősen megöntözni; sőt ősszel a trágyázást meg is lehet ismételni, a midőn még fahamut is adhat fájának. Ha pedig az udvar földje a kövek miatt áteresztő volna, akkor a gyakoribb öntözés is használható. Lehet végül, hogy valamely gomba tarolja le a termést, a midőn lombfakadás előtt 3—4%-os bordeauxi keverékkel való permetezést kell megkísérteni és fakadás után először $1\frac{1}{2}$ —, később 1%-os keverékkel kéthetenként megismételni; ez esetben július—augusztusban a korona megritkítása is ajánlható. A.

75. *Felelet.* Az öreg szőlőtőkét mindenekelőtt a peronosporától kell gondosan megóvni, mert ez nagyon elgyengítheti. Azután ősszel érett szarvasmarhatrágyával, a melyhez majdnem feleannyi fahamut kever, meg kell minden második évben trágyázni és végül metszésnél arra is ügyelni, hogy túl ne erőltesse. Így gondozva még hosszú ideig fog termő-erőben megmaradni. A.

76. *Felelet.* Nem vagyunk ugyan törvénytudók és így meglehet, hogy tévedünk, mégis azt a nézetet valljuk, hogy az utcára ültetett akáczfák azt illetik, a kinek területén a fák állanak. Ha tehát az illető terület az iskolához tartozik, akkor a fák is azt illetik; ha pedig a községé, akkor annak van joga hozzá. A tanítóé tehát csak akkor, ha a fák kivágása és új fák ültetése fejében neki adományoztatnak, a mi mindenesetre méltányos dolog. Mielőtt ez ügyben valamit tesz, jöjjön tisztába az előjárósággal, nehogy utólagosan támadjanak kellemetlenségei. A.

77. *Kérdés.* Kérem lapunk útján tudatni, miszerint a következő: *Picea exc. pendula*, *Picea pungens Engelm.*, *Picea argentea*, *Picea pungens glauca*, *Picea polita*, *Abies balsamea*, *Abies pectinata*, *Tsuga canadensis*, *Pseudotsuga Douglasi*, *Abies concolor*, *Picea alba*, *Picea Parryana glauca*, *Pinus Cembra*, *Pinus Strobus* fenyők közt, melyek az erősebb természetűek, hogy még a legszigorubb telet is minden ártalom nélkül állják ki.

Jász-Alsó-Szt.-György. R. F. Gy.

77. *Felelet.* A m. kir. kertészeti tanintézet telepén — többek közt — a következő fenyőfajták birták ki minden veszedelem nélkül az elmúlt szigoru telet: *Picea excelsa pendula*, *Picea pungens Engelm.*, *Picea pungens glauca*, *Picea polita*, *Abies balsamea*, *Abies pectinata*, *Tsuga canadensis*, *Picea alba*, *Picea Parryana glauca*, *Pinus Cembra*, *Pinus Strobus*, stb. A fentemlitett körülmény tehát a legjobb bizonyíték arra, hogy e fajták teljesen télállóak. Rd.

78. *Kérdés.* Van mintegy 5 métermázsza szarv-hulladékon (fésüstől vettem á 8 K.), szőlőtrágya gyanánt akarom ezt felhasználni. Kérem tudatni, hogy lesz az legcélszerűbben felhasználható, hogy t. i. célszerű trágyázást a legjutányosabban végezhessenek. Azt hiszem, el lehet vele érni azt, hogy marhatrágyánál olcsóbb tárgyát készítették.

Czepléd

K. Gy.

78. *Felelet.* Midőn kérdést tevő igen tisztelt Olvasónknak szives figyelmét mult évfolyamunk utolsó számában megjelent homoki szőlőtrágyázási közleményünkre irányítani bátorodom, a felvetett kérdésre a következőket jegyzem meg. A szarv-hulladék első sorban nitrogén-trágya, a mennyiben a tisztaság foka szerint mintegy 7—12% nitrogént tartalmaz; e mellett még 3—5 $\frac{1}{2}$ % foszforsav is van benne, hiányzik azonban a káli, mely pedig a szőlő egyik legfontosabb tápláléka. A szarv tehát magában tökéletlen trágyaszer, melynek jó hatását csak úgy várhatni, ha egyidejűleg káli-trágyát is alkalmazunk. Ehez járul az, hogy a szarv még poralakban is lassu hatásu trágya, mert igen nehezen korhad; ha pedig durva darabokban van, még lassabb hatásu, miért is ez utóbbi alakjában szembeötlő hatást attól nem várhatunk, mert évek mulva se korhad el, tehát a benne levő növényi táplálék sem válik hamar oldhatóvá s a növény által felvehetővé. Ezért szokták azt porrá őrölni (u. n. szaruliszt) és így alkalmazni. A megőrlés azonban csak akkor sikerül, ha előbb nagy feszültségű gőzzel vagy pedig óvatos pörkölés útján (persze úgy, hogy meg ne égjen, mert így hatásából sokat veszítené) porhanyóvá teszik. Ezt házilag végezni természetesen igen bajos dolog. A mennyiséget illetőleg irányadó az, hogy egy-egy szőlőtöke (tehát 1 □ m. terület) mintegy 14 gramm nitrogént, 8 gramm foszforsavat és 4—8 gramm kálit (homokon inkább 8 gr-ot) igényel évenként. E szerint a szarulisztból tőkenként és évenként mintegy 160 gramm-nyi fedezné a nitrogén- és foszforsav-szükségletet s e mellett még 100 gramm fahamura vagy helyette 20 gramm koncentrált káli-sóra volna szükség; az 500 kg. szarv tehát mintegy 3000 töke egy évi szükségletét fedezné, ha vele együtt még 300 kg. fahamut vagy pedig helyette 60 kg. koncentrált káli-sót alkalmaznánk. Ezt legcélszerűbb volna mind ősszel vinni a talajba. Megjegyzem azonban, hogy ez nem helyettesíthetné állandóan az istálló (marha) trágyát, melyből 3000 tőkére évenként legalább 6000 kg. (60 mázsa) alkalmazandó (vagy 2—3 évenként 2—3-szor annyi), ha teljes terméseket akarunk elérni; nem helyettesíthetné pedig azért sem, mert a talajban annyira fontos televényt az a pár mmázsza szarv (éppúgy mint a conc. trágyák általában) nem pótolhatja. Gy.

79. *Kérdés.* 1000 drb sima zöldoltványt rendeltem egy termelőtől, azzal a világos kikötéssel, hogy ebből 300 drb Oporto, a többi vegyes borfajta legyen. Előlegül elküldtem a kikötött 18 koronát. A rendelvény megérkezett, elég későn ápril 24-én, 1000 db árának utánvételezésével, de a csomagban 1000 db helyett csak 900 db volt és a fajta jelezve egyáltalán nem volt. Miután eladó többszöri felszólításra sem nevezte meg a fajtát, 300 darabot visszaküldtem utánvétellel, mert az Oportó fajta-azonosságához feltétlenül ragaszkodom. Ő ezeket ki nem váltotta és most a vasutársaság el fogja árvereztetni. Tisztelettel kérem, értesítsenek a kérdések és feleletek rovatában: minő kárpótlást követelhetek, s ha a szolgabíróság a kárpótlást meg nem ítélné, felterjeszhetném-e panaszom a nagyméltóságu

Ministeriumhoz? Kérem továbbá, legyen szives becses lapjukban N. N. eladó nevét közé tenni, hogy számos előfizetőjüket ezzel figyelmeztetnék erre az eladóra, nehogy ők is károsuljanak.

Kevermes.

O. A.

79. Felelet. A jelen ügylet lebonyolításánál eladó több oly lényeges hibát követett el, a melyek alapján a vevő méltán kereshet jogorvoslatot. Nem felelt meg a küldemény a feltételeknek *a)* mert hiányzott száz darab, *b)* mert abból 10%-nál több volt hasznavehetetlen, *c)* mert a fajta-azonosság jelezve nem volt. Az ilyen vitás ügyekben nem a közigazgatási hatóság ítélkezik, hanem rendes polgári per indítandó meg az illetékes járásbiróság előtt. A közigazgatási hatósági közegek itt csak annyiban vehetők igénybe, hogy a küldemény megérkezése után legkésőbb 24 óráig a községi előjáróság egy tagja (jegyző vagy bíró) és két szakértő (lehetnek szőlőműveléssel foglalkozó szőlőművesek is) jelenlétében jegyzőkönyvet kellett volna felvenni arról, hogy a fenti hiányok csakugyan előfordultak. Ennek hiányában most már esetleg csak tanukkal lesz ez beigazolandó. Az ilyen perekben való ítélkezésnél a bíróságok irányadóul veszik a földművelési miniszternek 60.900/1896. számú rendeletét, a mely a szőlővessző- és oltvány-üzleti szokásokról szól. Amennyiben a bíró állami szakközegeket venne szakértőkül igénybe; szakvéleményük megadásánál szintén ennek szabályait követik. Ez a rendelet kimondja, *a)* hogy a zöldoltás tökéletes legyen, tehát ha abban legalább 5% kifogásolható, — az eladó rendelkezésére bocsátható, *b)* hogy fajta-azonos legyen, vagyis ne legyen abban 5%-nál több más fajta, mint a minő rendelve lett, *c)* hogy olyan küldeményeknél, a melyekben több fajta van, minden egyes köteg a nevet tartalmazó jelző táblával jelöltessék; oltványoknál megnevezendő az alany és az európai fajta is. Ha a szállítmány csak egy fajtát tartalmaz, a megjelölés akkor is kell; de csak egy csomagon. Hogy meg kell lenni a megrendelt és utánvételezett mennyiségnek is, az szinte magától értetődik. Ezen hiányok bármelyikének fennforgása esetén a küldemény az eladó rendelkezésére bocsátandó, a ki felelős az ebből származó összes költségért és kárért. A mennyiben tehát beigazolhatók ezen hiányok, eladó megtéríteni tartozik önmek az összes vasuti és kocsin való szállítási költségeit, az újra csomagolást, saját fáradságát és a forgatási költség egy évi kamatját, esetleg ezek mellőzésével megitélheti a bíró a tíz évi átlag termés alapján annak a terménynek egy évi tisztahozamát, a mely a szőlő számára előkészített területen netán termett volna. Hogy melyik módon ítélkezik a bíró, nézet dolga, a melynek eleje vágni nem akarunk. Nem teljesíthetjük azon kívánságát, hogy az illetőt itt megnevezzük, mert az sokkalta súlyosabb volna rá nézve, bármely bírói ítéletnél. Nem kételkedünk szavainak igazságában, mégis pusztán ezek alapján ilyen szigorú bírói senkinek sem lehetünk. *Rz.*

80. Kérdés. Alkalmas-e szőlőültetésre az olyan homoktalaj, melyet az ugynevezett czimmosó-fű na-

gyon kedvel s azon oly bőven terem, hogy a belévetett gabnaneműeket (rozsot) majdnem elnyomja, a kapásnövényeket pedig folytonosan kapálni kell?

Kaal.

O. Gy.

80. Felelet. A fentnevezett terület szőlőtermelésre alkalmassá tehető, mert a forgatás alkalmával könnyen és aránylag kevés költséggel kiszedhetjük a káros gyomot gyökerestől. A mi bent marad, az meg olyan mélyen kerül a talajba, a hol sarjadzani már nem képes. A kiszedés természetesen sokkal tanácsosabb. A szőlő a kényesebb kapás növényekhez tartozván, a gyomok elhatalmasodását a czélszerű kapálással nemcsak megátolhatjuk, de idővel ki is irthatjuk. *Rz.*

81. Kérdés. Az utolsó őszszel ültettem homokos talajba alma- és szilvafákat. Minthogy a gazdaságomban most sok a trágyalé, szeretném azzal a fácskákat megöntözni. A trágyalét e célra vízzel higitanám. Sziveskedjék közölni, tehetem-e ezt most, a nélkül, hogy a fácskáknak ártanak; mert sokan azzal ijesztgetnek, hogy a trágyalé kiégeti a gyökereket és így a fák tönkre mennek.

Pruszká.

W. N.

81. Felelet. A híg trágyák hatása mindenestre sokkal gyorsabb, mint a szilárdaké; ezért óvatosabban is kell velök bánni. Tény az, hogy higitatlan trágyalé közvetlenül a gyökerekhez bőven juttatva, azoknak ártalmára lehet; de viszont az is tény, hogy vízzel feleresztve, feltűnő gyors és jó hatással van a gyümölcsfákra. Különösen akkor, midőn a talaj jól át van ázva, veszedelem nélkül lehet alkalmazni. Tavasszal és nyár elején erősebb hajtásra ösztönzi a fákat, nyár derekán pedig (július első felében) a gyümölcsök szebb fejlődését és a jövő évi termő rügyek kiképződését biztosítja, kivált ha egy-egy kamányihoz (10 liter körül) még 5 dekányi szuperfoszfát-műtrágyát is adunk. Ez azért czélszerű, mert a trágyalé a három legfőbb növényi tápláló elem közül csak kettőt: nitrogént és kált tartalmaz, a foszforsav ellenben csaknem egészen hiányzik belőle; teljes hatását pedig csakis foszforsavval együtt fejtheti ki. — Végül megjegyzem, hogy késő nyáron nem jó a trágyalévet alkalmazni, mert a fákat hajtásra ösztönzi, de a hajtások kiérését akadályozza, miért is azok télen elfagyhatnak; késő őszszel se tessék alkalmazni, mert a nitrogén (salétrom) a homokból tavaszig elszívárog és veszendőbe megy. *Gy.*

82. Kérdés. Községünkben az alma- és körtefák bizonyos korban — leginkább 7–8 éves korban — sárgulnak és pusztulnak. Ezt mi az altalaj tulságos sárga agyagos voltának tulajdonítjuk, mely valószínűleg mézstartalma is. Kísérletezni akarunk vasgálicz oldattal a gyökérzetre öntve. Kérjük tudatni, egy fára mennyi és hány %-os oldat kell?

Sztanisics.

N. M.

82. Felelet. Az alma- és körtefák leveleinek a sárgulása több okból állhat elő; a főbbek ezek: 1. a tulmeszes agyagos talaj, kivált olyan eszten-dőkben, mikor sok az esőzés vagy más okból bő a talajnedvesség; 2. a körtefák birsalanyra oltva nem-sokára sárgulásra hajlandók, nemkülönben a hiányos,

nem jól egybeforró oltások is sárgaságot vonnak maguk után; 3. erős téli fagyok — minő az elmúlt téli időszak is volt — feltűnő sárgulásokat eredményeznek. Hogy a fenforgó esetben melyik okról van szó, azt így látatlanban nem lehet megmondani, a helyszínen ismerős tenyésztő a mondottak alapján leginkább tájékozódhatik. *Sch.*

83. *Kérdés.* Alma- és körtefáimnak a levelei sárgulnak; kérem a beküldött leveleket megvizsgálni és a teendő intézkedéseket velem közölni.

L. E.

Hagyaj.

83. *Felelet.* 1. Az almafákról való beküldött leveleket a *Fusicladium dendriticum* Fuck. nevű gomba támadta meg. Az infekció rendszerint az áttelelt vesszőkben, lehullott tavalyi leveleken vagy gyümölcsökben fészkelő *Fusicladium*-konidiumok (spórák) útján a tavasz folyamán történik; az infekció legelőbb a leveleket és hajtás-szárakat, később a fiatal almagyümölcsöket éri. Legtöbbet a levelek és a gyümölcsök szenvednek. Védekezési szabály első sorban az, hogy szorgosan el kell távolítani a fáról és a fa alól az összes beteg részeket és el kell azokat égetni, nehogy az élő spórák további infekciókat létesítsenek. Szükséges továbbá, hogy már márcziusban, a rügyfakadás előtt az összes koronarészeket 2%-os bordeaux-i oldattal megpermetezzük, valamint a virágzás után közvetlenül 1%-os oldattal. A gyümölcsöket, mikor mogyorónagyságuk, szintén külön-külön 2%-os oldattal kell permetezni; az a tapasztalat ismeretes, hogy a *Fusicladium* által való infekcióra csak a fiatalabb zöld részek hajlandók. A megbetegedésre hajlandó almafákat nem szabad bőséges nitrogén-trágyával, sem pedig sok talajöntözéssel nevelni, mert e két körülmény a leveleknek fiatalkori gyengéd állományát tartósabbá teszi és az infekciós időtartam vele megnyúlik. 2. A körtefeleveleken látható piros vagy barnás dudorodásokat a *Phytophthora piri* (*Eriophyes piri*) nevű atka okozza, mely állat a szivása folytán tesz kárt a gyenge levelekben. Számbavehető kártétel csak akkor forog fenn, ha a fának a levelein ezen állatok nagyon elhatalmasodnak. Ilyenkor a megtámadott összes leveleket (május 15-től június 10-ig körülbelül) óvatosan leszedjük és elégettjük a rajtuk élő atkákkal együtt; ha már a foltok barnák, akkor az eljárás már késő. Amerikában petroleum-emulzióval a jelzett időben, vagy még előbb is sikerrel védekeztek; ez a permetezés közvetlenül a virágzás előtt is nagyjelentőségű. *Sch.*

84. *Kérdés.* Kérem a beküldött szilvafagalyon látható kártevőt megnevezni és a védekezés módját velem közölni.

Paks.

Gy. J.

84. *Felelet.* A szilvafagalyon a *Parmelia parictina* zuzmónak sárga színű fodros telepei mellett a tulajdonképi kártevő a *Diaspis ostraeformis* Sign. nevű paizstetű; a szilvafán kívül ugyanez az állat az alma-, körte-, őszibarackfákon is él, a kérget szivja, mi által a megtámadott vesszők és galyak elszáradnak. Ha sok koronaresz van olyan mértékben megtámadva, mint a beküldött galy,

akkor első sorban jó lesz a fiatal koronarészeket, u. m. vesszőket és galyakat visszametszeni s a levágott részeket gondosan összegyűjteni és elégetni. A koronának a többi részein a megtelepedett paizstetűket durvaszűrű keztyűvel vagy szappanlugba mártott gyökérkefével végigdörzsöljük és így agyon-nyomkodjuk; ezt azonban leghelyesebb télen, legkésőbb pedig márcziusig elvégeztetni. A ledörzsölés után az összes ágrészeket mésztejjel vagy petroleummal vastagon bekenjük. Régióta elhanyagolt és erősen megtámadott fát leghelyesebb kivágatni és elégettetni. *Sch.*

85. *Kérdés.* Kérem a beküldött almavirágokat és a bennük található kukacokat megvizsgálni; mi a kártétel neve és mit kell tennem a jövőre nézve?

Szatmár.

L. J.

85. *Felelet.* A megbarnult almavirágokat a bennük élő álcza tette tönkre még bimbó korában; az álczából fejlődik ki majd az *Anthonomus pomorum* nevű rügyfuro ormányos bogár, mely körülbelül almamagnagyságu, vörhenyesbarna, hátul világos harántszívvá, mely V-alaku. Ez a bogár már kora tavasszal (április első napjaiban, némely kedvező tavasz idején még előbb is elhagyja a bimbó helyét (kéregpedések, földrögök stb.) és a törzs mentében a koronához mászik; párázás után a nőstény bogár ormányos fejével a fiatal virág-bimbó oldalán lyukat fur és egyetlen mákszem-nagyságu szennyesfehészínű petét rak bele; ebből teszi ki a lárvá vagy pondró, mely a virágot tönkre teszi. Védekezni a rügyfuro bogár ellen olyan módon lehet, hogy a bogarakat az almafákról az első melegebb tavaszi napokon (április elején, néha már márczius vége felé is), a bogarak párázási időszakában, a fák alá terített ponyvákra vagy lepedőkre rázjuk és azután meleg vízbe belefojtjuk. Minthogy pedig a peterakást a bogár több napon át végzi, azért ezt a bogárgyűjtést 8—10 napig kell folytatni és leghelyesebb csak akkor abbahagyni, a mikor a rázásra többé nem hull le bogár. Az ennek dacára is életben maradt bogarak elpusztítása céljából pedig ajánlatos szeptember hónap folyamán a fák derekára a korona alatt szénavagy szalmakötéleket erősíteni és az itten telelésre meghuzódó bogarakat a tél folyamán, leginkább december és januárius hónapok folyamán kötelestül elégetni. *Sch.*

86. *Kérdés.* Mi bántja a beküldött ákáczfagalyat és mit kell ellene cselekednem, hogy a kártétel megszűnjék?

Jóka.

R. A.

86. *Felelet.* A beküldött galyat a veszedelmes *ákácza-paizstetű* lepte meg nagyobb mértékben. Védekezés tekintetében sziveskedjék az előző 84. számú feleletet figyelmeztetni, melyben a *Diaspis ostraeformis* nevű szilvafa-paizstetű ellen vannak védekezési tanácsok közölve. Ha sok a paizstetű az ákáczfán, akkor legcélszerűbb a koronát jó erősen visszavágni. Szép és egészséges korona fog utólag fejlődni. *Sch.*

87. *Kérdés.* Van egy 10—12 éves birsalmafám, ez minden évben igen szépen virágzik, de még eddig gyümölcsöt nem hozott, mert a mint a gyümölcs az elvirágzás után mutatkozik, a szárnál elszárad s ennek következtében a gyümölcs le hull. Kérem, nem valami gomba teszi-e tönkre a gyümölcsöt? Mit lehet tenni a termés megmentésére?

88. *Kérdés.* Körtefáimat a faiskolában egy paizsalaku tetű bántja, annyira, hogy az egész faállományt veszélyezteti. Azon a részen, hol e tetvek tanyáznak, az ágacskák feltűnően megvastagodnak s ennek következtében új hajtást nem hozhatnak. Sziveskedjék e tetű nevét, és a védekezést velem közölni.

89. *Kérdés.* Az ide mellékelt körtelevélen fekete és olajkinézésű foltok és sávok vannak, mi idézi ezt elő és hogyan védekezhetek ez ellen?

90. *Kérdés.* A cseresznyefeleven levél-tetvek vannak, hogyan pusztíthatom el azokat, mert már úgy a birs, körte és cseresznyefáimat 1½%-os bordói oldattal és dohánylevélfőzettel permeteztem, de változni semmi sem változott.

91. *Kérdés.* Almafáimat, melyek mint anyafák kezeltek a faiskolában, fa-szű bántja, dróttal szoktam kifogni, de igen tekervényesen megyen járása, lehetetlen hozzáférni, nem volna jobb eljárás ajánlható?

92. *Kérdés.* Kozmás-olaj nevű szer ezen néven nem ismeretes ezen a vidéken; droguistától és gyógyszerésztől kértem, de ők ezt nem ismerik; azt mondják, hogy ez lenne a közönséges égetőszesz (Brennspiritusz). Ez már nézetem szerint nem felelhet meg, mert olaj és szesz között nagy a különbség. Kérem tudatni, hogy honnan szerezhetem be és hogy nincsen-e más neve?

Tem.-Szépfalu.

W. I.

87. *Felelet.* A birsalmának a fiatal gyümölcse több okból hullhat le; ezen okok négy csoportba foglalhatók össze, u. m.: a) valamelyik élősködő gomba hatása következtében (pl. *Monilia fructigena* Pers.), b) valamely állati kártétel folytán, c) téli vagy érzékenyebb tavaszi fagy után és végre d) a virágok megporzásának valamely körülmény folytán való elmaradása következtében. Hogy melyik esettel vagyunk szemben, azt csakis akkor állapíthatjuk meg, ha ilyen beteg gyümölcsök hozzánk vizsgálatra küldetnek. A pusztá kérdésnek a föltevésére érdemlegesen válaszolni lehetetlen.

88. *Felelet.* Ha csakugyan paizstetű bántaná a körtefáit, a miről jó lesz bizonyosságot szerezni, akkor tessék a hasonló irányban adott 84. feleletet elolvasni és a szerint járni el.

89. *Felelet.* A körtefaleveleken a sötét, olajbarna foltokat a *Fusicladium pirinum* Fuck. nevű élősködő gomba idézte elő, mely nemcsak a leveleken, de a hajtásokon meg a gyümölcsökön is roppant károknak az okozója; legszembetűnőbb és leggyakoribb a körteajtások infekciója és ennek egyszerű következményeképpen a vesszőknek és még később a galyaknak a kicserepedése és elszáradása. A védekezés dolgában tessék a 83. feleletet

elolvasni, mely az almafán élő *Fusicladium dendriticum* ellen való védekezésre ad utbaigazítást.

90. *Felelet.* A cseresznyefa levelein élő tetveket, valamint egyéb fáknak a levéltetveit is meddő kísérlet volt bordeauxi oldattal permeteztetni, ez a védekezés más ellenségekre való; a kártevő állat neve *Myzus cerasi* Fabr. és ellene legjobban quassia-oldattal vagy Thanaton-nal lehet védekezni, permetezés alkalmazásával. A quassia-főzet egyszerűen így készül: 1 kilogr. quassia-forgács vízben jól kifőzve (míg jól megbarnul a víz tőle) és leszűrve, 1 kilogr. háziszappan vízben feloldva; a kettőnek a keverékét egy vagy két hektoliterre vízzel felhígítjuk és ezzel permetezzünk. Ha sok a levéltetű a fán, sűrűbb, ha kevés, akkor a higabb oldatot használjunk. A Thanaton (dohánylugkivonat) a »Magyar Dohánykereskedelmi Részvénytársaság«-tól (Budapest, Erzsébet tér 15. szám) hatósági igazolványra szerezhető be; egy bádóg doboz tartalma (1300 gramm) 2 koronába kerül; 50—200-szoros hígításban használjuk (vízzel) permetezésre, a szerint, hogy sok-e vagy kevesebb a fán a levéltetű. Mindkét védekezési anyag biztos hatása, ha jól készített folyadékkal és gondosan permetezzünk.

91. *Felelet.* A kérdés szövege azt gyaníttatja, hogy nem fa-szű bántja az almafát, hanem talán a farágó hernyófajok (nagy és kis) valamelyike; a *Cossus ligniperda* (nagy farágó) hernyója husszinű, a *Zeuzera aesculi* (kis farágó) hernyója ellenben sárga és tele van fekete pontsorokkal; bármelyikéről volna is szó, vagy horgasvégű dróttal szokás a hernyókat ártalmatlanná tenni vagy pedig kénnel füstölteni a lyukon keresztül. Arra különösen ügyelni kell, hogy odvas, lyukas fűz- vagy nyár-(topoly-)fa ne legyen a gyümölcsös közelében, mert ezek a fák kivált fejlettebb korban tele szoktak lenni *Cossus*-okkal. Sch.

92. *Felelet.* A kozmás olaj, helyesebben: kozma-olaj, nem más, mint a spiritusz-gyártáskor melléktermék gyanánt képződő magasabb rendű (propyl-, buthyl- és amyl-)szeszek keveréke. Ebben leginkább az iso-amylszesz foglaltatik, melytől a nem rektifikált (nyers) pálinka kellemetlen szaga is van. Ez az iso-amylszesz vagy más néven erjedési amylalkohol sokkal bódítóbb és mérgezőbb hatása, mint a borszesz; vízzel nem elegyedik, a miért pálinka-olaj, zaha-olaj- vagy kozma-olajnak is nevezik. Egyébiránt bizonyos rovarirtó-szereknek, pl. a Nessler-féle folyadéknak is alkotó része. Ha ilyenféle czélokra óhajtaná alkalmazni, erjedési amylalkohol néven bármely droguistától megszerezheti, sőt kis mennyiségét a gyógyszerertárból is, a hol az mint hivatalos szer készletben tartatik. Nem tartom azonban azt sem lehetetlennek, hogy Ön a kozmás olaj név alatt talán az állati anyagokból száraz lepárlás útján készített u. n. állati olajat (oleum animale) érti, mely a kátrányhoz sokban hasonló folyadék. Gy.

93. *Kérdés.* Vannak 4 éves, igen szép, erőteljes növési juharfáim. Ezek törzse hirtelen végig repedez, a sebhely fekete és felülről lefelé száradni

kezd. Mivel már ezekből 3—4 példány elhalt, óhajtánám ennek okát és orvoslási módját ismerni.

94. *Kérdés.* Mikor jobb a szőlőt metszeni: ősszel-e vagy tavasszal, késsel-e vagy ollóval?

95. *Kérdés.* Oltvány szőlőben, a mely kizárólag csemegefajtákból áll, a tőkék kivesznek. Lehet, hogy az oltvány volt rossz; némelyek azonban azt állítják, hogy azért vész ki, mert 3—4 szemes csapokra metszettem és azt is állítják, hogy csapot hagyni egyáltalán nem szabad?

96. *Kérdés.* Szabad-e 4 éves szőlőben szálvesszőt hagyni? Nem meríti-e jobban ki a tőkét, mintha 2—3 szemes csapra metszem? Igaz-e, hogy fejmetszés mellett hosszabb életű a tőke?

Nyitra.

B. F.

93. *Felelet.* Buja növésű juharfái pusztulásának oka az lehet, hogy nem tartván a kéreg-tágulás lépést a törzs vastagodásának mérvével, a kéreg megrepedezik, a nyílt sebhez gombák férkőznek, megfertőztetik és esetleg el is pusztítják. Ha ezen eset forog fenn; tessék tavasszal a törzset egész hosszában éles késsel az élőfáig bemetszeni; ennek következtében a kéreg tágul és a sima sebhely hamar heged. Gyors növésű fáknál igen gyakoriak a fagyfoltok. Ennek következtében is felrepedezik és elválik a kéreg. Ha jobbára a keleti oldalon van a seb, valószínű, hogy ez az ok. Ez ellen segít, ha a kéreg tavasszal vagy ősszel mészből, agyagból és marha-ganajból álló péppel bekeneti s a péphez esetleg thanatont sőt némi rézgálicz-oldatot is tesz hozzá; — ez a burok védni fog a fagy és gombák ellen. A baj biztos okát és orvoslási módját láthatlanban megmondanunk természetesen nem lehet. Tessék a beteg kéregrészből olyan darabot, a mely leggyanusabbnak látszik, a budapesti m. kir. kertészeti tanintézethez (Budapest, Ménesi-ut 45.) beküldeni megvizsgálás végett, — ebből megállapítják a baj okát és közlik az esetleges orvoslási módot.

94. *Felelet.* A szőlőt tanácsosabb tavasszal metszeni. Az éles késsel metszett sima metszés jobb az ollóval való metszésnél, a rossz késsel való ellenben rosszabb annál. A késsel való metszés lassabb, épen azért az olló használata általánosabb.

95. *Felelet.* Oltvány szőlői pusztulásának az okát így láthatlanban nem mondhatjuk meg. Lehet, hogy rosszul forradt az oltás, lehet az is, hogy az alany nem megfelelő s esetleg valami betegség bántja; a csapra való metszés azonban semmi esetre sem, sőt inkább a kopaszfejre való metszés lenne rájuk végzetes.

96. *Felelet.* Ha nagyon erőteljes növésű a szőlő és az elvont talajerőnek bő trágyázással való visszapótlásáról kellőképen gondoskodva van, már a 4 éves szőlőn is lehet esetleg egy szálvesszőt hagyni. Tanácsosabb azonban a hatodik éves kort bevárni. Fejalap-képzés mellett nem hosszabb, de rövidebb életű a tőke, mint akár a bak, akár a czombalap mellett. A kopaszfej művelés mellett pedig a legrövidebb életű. Már többször megírtuk, hogy a fejalap-képzés ma már, meghaladott álláspont.

Rz.

97. *Kérdés.* Spárga-légy ellen miként lehet legjobban védekezni?

Kajdacs.

O. B.

97. *Felelet.* A spárga-légy (*Platyparaea poeciloptera* Schrk) ellen az idei termés megmentésére már nem tehet semmit, minthogy a légy tömeges rajzása, mely április közepe körül kezdődött, már megszűnt s legfeljebb e hó 10—15-éig jelenik még meg egynehány. A rajzó legyeket összehálózni igen bajos volna, miután a rajzás két hónapon át tart s így a folytonos hálózás igen költséges volna; e helyett tehát azt ajánlom, hogy a jövő tavasszal már április 10-dike körül tüzdelen a spárgasorok közé 50—60 cm. hosszú vékony fűzfavesszőket s azokat kenje be madárenyvvvel. A repülni nem igen szerető, hanem inkább szökdecselő legyek ezekre szállnak és megfogódnak. A fűzvesszőn beszáradó enyvet természetesen többször meg kell ujjítani. Ezen eljárással azonban nem igen lesz dolga, ha az idén elejét veszi a jövő évi nemzedék kikelésének. A pondrók ugyanis teljes kifejlődésüket elérve június közepétől kezdve lassankint mind bebábozódnak, még pedig a spárgaszáraknak közvetlenül a földalatti részében. Ezt tudva, a megsemmisítésük könnyű, mert nem kell mást tenni, mint ki kell szedni már az *ősz vége felé* (s nem tavasszal) az összes spárgaszárakat, még pedig azon helyig, a hol azok a töből sarjadanak. A kiszedésnél különösen arra kell vigyázni, hogy a satnya szárak esetleg a földben ne maradjanak, mert épen ezekben szokott a legtöbb báb lenni. Az összegyűjtött szárakat el kell tüzelni. A spárga-légy életmódját tárgyaló egyéb adatokat a »Gyümölcskertész« 1895. évi 22. számában találhat.

Dr. Sz. Gy.

98. *Kérdés.* Fiatal gyümölcsfáim gyökereit és a törzs föld alatt levő héját valami ellenség úgy elrágja, hogy azok kipusztulnak. A tőnél csak akkora üreget találtam a földben, a hol egy vakand elfér. Vajjon micsoda állat ez és hogyan védekezhetek ellene?

M.-Dombegyháza.

D. J.

98. *Felelet.* A szóban forgó kártevő a *vizipocczok* (*Arvicola amphibius* Desm.), mely a kis fák gyökérzetét úgy rágja meg, hogy ezek a rágás miatt sorra kipusztulhatnak. Gátat vetni a baj terjedésének csak úgy lehet, hogy ha a kártevőket vagy kifogással vagy pedig mérgezéssel elpusztítják. A kifogás illetőleg agyonütés úgy történik, hogy a kártevőnek a beteg fák közelében levő zeg-zugos 30—60 cm. mélységben futó járatait felnyitjuk, a mikor ezen éber állat csakhamar megjelenik az általunk csinált nyílás betömésére; ekkor a csendben várakozó munkás ásóval könnyen agyonszurhatja a kártevőt. A járatok felnyitására legcélszerűbb úgy eljárni, hogy a faiskolán végig előbb csak egy, majd egy másik mély barázdát is huznak, ha ugyan a kifogás már az első barázdában nem sikerült. Mérgezésre patkánymérget lehet használni, melyet zellerbe téve ugyancsak a fenti módon felkeresett járatokban kell elhelyezni.

Dr. Sz. Gy.

99. Kérdés. Faiskolánkban — kivált az idén — nagy számban lépett fel gyümölcs- és diszfákon a mellékelt rovar, mely ellen védekezési utasítást kérek; a rovar oly fürge, hogy a legkisebb érintésre is szárnyra kél és tova repül.

Csendlak.

K.

99. Felelet. A küldött rovar, mely az alma- és körte-, de néha a barackfa leveleinek alsó lapján huzódik meg, a *Luperus rufipes* Fb. nevű bogár, mely ellen csakis úgy védekezhetnek, hogy hűvös időben, vagy kora reggel a megtámadott fák alá megfelelő nagyságu lepedőket teritenek s az ekkor megdermedt kártevőket lerázva összegyűjtik és forrázással megsemmisítik. Megvédhetik a fákat, illetőleg elpusztíthatják ezen bogarakat úgy is, hogy az ellepett fakat Cuprum arsenicosum-os folyadékkal (100 liter vízre 20—30 dekagr.) bőségesen megpermetezik, még pedig úgy, hogy az oldat alulról jusson a levelekre. Ezen eljárást, mint-hogy méregről van szó, csak addig szabad alkalmazni, míg a gyümölcs érése meg nem kezdődik.

Dr. Sz. Gy.

Vegyes közlemények.

A Magyar Szőlő- és Gyümölcsstermelők Szövetkezete május hó 16-án d. e. 9 órakor tartotta a *Köztelek* nagytermében alakuló közgyűlését *Rohonczy* Gedeon orsz. képviselő elnöklete alatt. A szövetkezeti alakulás előzménye volt, hogy a magyarországi csemegezőlőtermelők ez évi január 21-én a Köztelken tartott országos értekezletükön szótartották azokat a nehézségeket, melyek Németország felé irányuló csemegezőlő-kivitelünk elé gördülnek, részben a vasuti szállítási eszközök nem megfelelő volta s tarifális és szállítási nehézségek miatt. A szőlőtermelők országos értekezlete határozatából folyólag egy küldöttség a szállítás megkönnyítését és gyorsítását illető kívánalmakat memorandumba foglalva nyújtotta át a kereskedelemügyi és a földmivelési minisztereknek; az értekezlet második határozata egy kiviteli szövetkezet alakítására irányult, a melynek előmunkálatait a kiküldött bizottság igyekezett sürgősen lebonyolítani, hogy a szövetkezet még a folyó évi szállítási idényben fölvehesse működésének fonalát. A május 16-iki alakuló közgyűlés elnökéül az egybegyűlt alapítók *Rohonczy* Gedeon orsz. képviselőt választották meg, a ki megnyitó beszédében utalt arra, hogy eddig 280 üzlet-részt jegyeztek 28,000 korona értékben, továbbá, hogy a kereskedelmi és földmivelési miniszterium megbizottaival folytatott tárgyalások eredménynyel jártak, a szövetkezet részére igényelt kedvezmények a vasuti szállítást illetőleg kilátásba helyezettek. Az alapszabálytervezet elfogadása és a szövetkezet megalakulásának kimondása után megválasztották igazgatósági tagokul: *Rohonczy* Gedeont, *Rubinek* Gyulát, gr. *Zselénski* Róbertet, br. *Bohus* Lászlót, *Küszler* Henriket, *Rácz* Sándort a földmivelésügyi miniszter kiküldöttjét, *Ormódy* Bélát, *Oppenheim* Henriket, gróf *Teleki* Józsefet, *Baross* Károlyt, *Hendel* Gyulát, mint a kereskedelmi miniszter

képviselőjét és *Koppély* Gézát. Felügyelő-bizottsági tagok lettek: *Brachfeld* Félix, *Veress* Alajos, *Hertelendy* Ferencz, *Rácz* György, *Lengyel* Antal. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen a szövetkezet elnökévé *Rohonczy* Gedeon, alelnökké báró *Bohus* László választott meg. Ügyvezetői teendők ellátására *Küszler* Henriket kérték fel. A szövetkezeti üzletrészesek üzletrészeik értékének f. évi 40%-át június 15-ig, 30%-át augusztusig s 30%-át szeptember 1-ig tartoznak befizetni. A szövetkezet pénzeinek kezelésével az igazgatóság a Magyar-élelmiszer-szállító részvénytársaságot (Budapest, Kerepesi-ut 20.) bizta meg. Végül beható eszmecsere után az exportálás módját s az ügyvezetés részleteit állapították meg.

Alapítvány a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet tanulói számára. A f. év tavaszán Budapesten rendezett gyümölcsészeti lelkesítő tanfolyamok hallgatói hálájuk jeléül 150 koronát adtak át a m. kir. kert. tanintézet igazgatóságának oly kéréssel, hogy ez összeg mint alapítvány kezeltetvén, kamatai szegénysorsu érdemes tanulók jutalmazására fordíttassanak. E kívánsághoz képest az igazgatóság az összeget a tanintézeti ifjúság segítő egyesületének mint külön kezelendő alapítványt átadta s a nemeslelkű adományért a tanfolyamok összes hallgatóinak, kik — beleértve a tanfolyamokban részt vett magánosokat is — mindnyájan, kivétel nélkül résztvettek az adományozásban: ez uton mond a nyilvánosság előtt az ifjúsági segítő egyesület nevében is köszönetet.

Irodalom.

A madarak hasznáról és káráról. Darányi Ignác m. kir. földmivelésügyi miniszter megbízásából írta Hermann Ottó. Képekkel ellátta Csörgey Titusz. A ki a párisi magyar kiállítás mezőgazdasági részét a budapesti városligetben megnézte, annak feltünhetett két asztal, melyen egy-egy könyvszekrény van és azokon kívül valóságos kis könyvtár foglal helyet. E könyvek közül egyik a fenyésztésről, a másik a gyümölcsstermelésről, a harmadik a szőlőművelésről, a negyedik a borkezelésről stb. szól és alig van egy ága a mezőgazdaságnak, melyről egy utmutatás ezen kiállított kis könyvtárban ne lenne található. Nos hát ez az egész hasznos és a magyar mezőgazdát érdeklő könyvtár mind a földmivelésügyi miniszter kiadványát képezi. Több oly művet találunk e könyvtárban, a mely magánvállalkozás útján — drága kiállításánál fogva — sohasem láthatott volna napvilágot és ime Darányi miniszter gondoskodása folytán már meg van és hozzá még olcsón is szerezhető meg. Ezen könyvek közül most jelent meg a madarakról szóló könyv, különös tekintettel azok hasznára és kárára. Le van e könyvben írva vonzó modorban 83 madárfaj és a szöveget 100 találó természethű kép teszi könnyebben érthetővé és érdekessé. A leírást követi az illető madár életmódja, a melyből a gazda megtanulja, hogy melyik madár van és mennyiben hasznára avagy kárára. A 18 ivnyi csinos

kiállítású mű ára egy korona és kapható ifj. Nágel Ottó könyvkereskedőnél Budapesten (Múzeum-körút 1. sz.). Községi jegyzőknek, valamint lelkészeknek és tanítóknak, a kik eziránt egyszerű levélben a m. kir. földmivelésügyi ministerium VI. főosztályához fordulnak, ez a szép munka ingyen küldetik meg. Különösen ajánljuk e művet kertészkedő közönségünknek.

A bor-ág és nedüje czimen jelent meg *Hanusz István* kecskeméti főreáliskolai érdemes igazgató legújabb könyve, melyben mindazt összegyűjteni igyekezett, a mi a szőlőművelés és borgazdaság köréből a művelt olvasóközönséget érdekelheti. Ugy látszik, a jó nevű szerző e munkája megírásakor nem akart szigorú pedantériával szerkesztett könyvet adni az olvasó kezébe, hanem inkább könnyű modorban és játékos elmével alkotott olvasmányt, melynek célja nem annyira oktatni, mint inkább szórakoztatni. Minthogy ilyenforma szándék olvasható ki a munka elején lévő szerzői bevezetőből, nem tarthatjuk hivatásunknak kritika alá venni sem a módszert, melyen a könyv íródott, sem a nagyszámú statisztikai adatokat, melyek nem egy helyen nyilván toll- és nyomdahiábák folytán nemcsak eltérnek a valóságtól, hanem egymással is összeütközésbe jönnek. Így fogván fel a könyv célját, úgy véljük, hogy ha az a hivatásos szőlőtermesztőknek és borgazdáknak, valamint a borkereskedőknek nem is lesz kátéja (a mi különben sem akar lenni), de a bortkedvelőknek, a bor hű barátainak unaloműző olvasmányaként meg fogja a helyét állani. Azoknak, a kik ily olvasmányokat kedvelnek, megmondjuk, hogy a *Hanusz István* könyvét *Sziládi László* könyvnyomdája *Kecskeméten* adta ki, a honnan a 13^{1/4} iv terjedelmű s csinos kiállítású munka fűzött példányát 2 korona előzetes beküldése esetén bérmentve küldik meg a megrendelőnek.

Gy. I.

Pályázati hirdetés a gyümölcsészeti és szőlészeti szakmunkákra.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete a Nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter ur támogatásával az okszerű gyümölcs, szőlő és bortermelés előmozdítása érdekében a vármegye területén nagyban való termelésre ajánlható gyümölcs és szőlőfajták és ezek művelésének népies nyelven való ismertetését tárgyaló szakmunkák megírására pályázatot hirdet.

Ezen pályamunkák célja, hogy a nép között, azon lehetőleg kevés gyümölcs és szőlőfajták ismerete terjesztessék, melyek nagyban termelését a vármegye klimatikus és talajviszonyai indokoltá teszik és melyek a piacon jól értékesíthetők és a szállítást is jól kibírják. Célja továbbá e pályamunkáknak, lehetőleg kevés, de mindent tekintetben megfelelő fajták termelésének ajánlása és művelésének rövid ismertetése, hogy e vármegye termelői ugyanegy fajtából nagyobb mennyiséget vihessenek a piacra, hogy így a vármegye gyümölcs-,

szőlő és bortermése bizonyos jelleggel bírjon, mi a kereskedelemben egyes vidékek termelőinek nagy előnyököt biztosít.

I.

Kivánatátik Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye homokvidékein jól bevált s így nagyban termelésre ajánlható csemege- és borszőlő fajtáknak ismertetése és pedig:

1. Az ajánlott fajták részletes ismertetése ábrák melléklésével.

2. Az ajánlott fajták művelési módja (a metszési módok lehetőleg ábrákkal) és trágya-igénye.

3. Tájékoztató ismertetés az érési viszonyokról, különféle betegségek iránt való fogékonyságról, a termési viszonyokról s borszőlőnél a termelt bor minőségéről (jelleg, cukor és szesztartalom), általában az ajánlott fajta termeléséről és sajátosságairól.

4. A részletesen ismertetett fajtákon kívül felsorolandók, de csak név szerint, azon elterjedtebb fajták is, melyek silány bort teremnek vagy termésök bármely okból nem ajánlható.

A pályamunka az ábrákon kívül, legfeljebb két nyomtatott ivre terjedhet.

II.

Kivánatátik Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye területén jól bevált s nagyban termelésre ajánlható gyümölcs fajták ismertetése és pedig:

1. Alma, körte, cseresznye, meggy, kajsziszilva, dió fajták ismertetése lehetőleg ábrák melléklésével.

2. Az ajánlott fajták mely talajon mely vad alanyra nemesítve teremnek jól, s mely fajták mily klimatikus és talajviszonyok mellett diszlenek jól.

3. Tájékoztató ismertetés az ajánlott fajták minőségi s termési viszonyairól és beérési idejéről, általában az ismertetett fajta természetéről és sajátosságairól.

A pályamunka az ábrákon kívül legfeljebb két nyomtatott ivre terjedhet.

Egy-egy pályamunka megírásáért 200—200 korona pályadíj tüzetik ki.

A pályamunkák idegen kézzel írva, jelíges levél kíséretében, f. évi október hó 1-ig *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete titkári hivatalához* ajánlott levélben küldendők be, s a pályadíjat nem nyert munkák, a bíráló bizottság végleges határozata után, 3 hónapon belül, a feladási vevény ellenében adatnak vissza a jelentkezőknek.

A pályamunkák elbírálását egy erre felkért bizottság teljesíti.

A mennyiben a bíráló bizottság által legjobbnak ítélt munka átdolgozást igényel, a szerző ezt teljesíteni tartozik.

A pályadíjat nyert munka az egyesület tulajdonává lesz s a szerző nevének felemlítése mellett az egyesület fog annak kiadásáról gondoskodni.

Budapesten, 1901. április 15.

Tahy Lajos s. k. *Gróf Keglevich Gábor* s. k.
a kertészeti sz. o. elnöke. egyesületi elnök.

Serfőző Géza s. k.
egyesületi titkár.